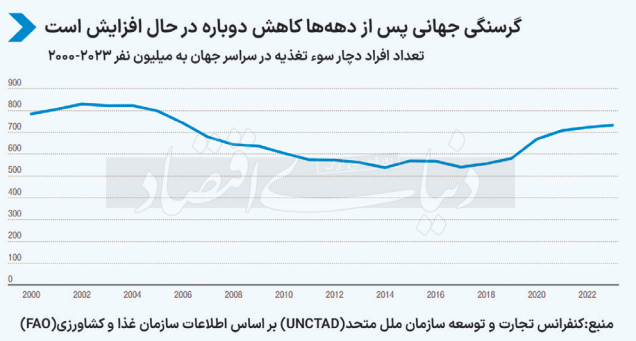

سازمان ملل نسبت به افزایش ۱۵۰ میلیون گرسنه در جهان هشدار داد

سال سونامی گرسنگی

گزارش جدید کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد

نقش تجارت در کاهش ناامنی غذایی و جلوگیری از قطعی را بررسی کرد

مترجم: فاطمه صالحی

پس از دهه‌ها کاهش گرسنگی در جهان، گزارش جدید کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (آکتاد) که در دسامبر ۲۰۲۴ منتشر شده، از افزایش نگران کننده گذشته امیدهای زیادی را برای رسیدن به جهانی عاری از گرسنگی ایجاد کرده بود. آمارهای جدید نشان می دهد که این روند معکوس شده است. براساس این گزارش، در سال ۲۰۲۳ حدود ۷۴۳ میلیون نفر با گرسنگی مزمن دست و پنجه نرم می کردند که در مقایسه با سال ۲۰۱۹، افزایش ۱۵۰ میلیون نفری را نشان می دهد. این در حالی است که بیش از ۲۸۰ میلیون نفر نیز در همین سال از گرسنگی حاد رنج می برند؛ وضعیتی که زندگی آنها را در معرض خطر فوری قرار داده بود. پیش‌بینی‌های گفته‌شده در این گزارش، هشدار می دهد که در صورت انجام ندادن اقدام فوری برای مقابله با این بحران، تا سال ۲۰۳۰ تعداد افراد مبتلا به گرسنگی مزمن افزایش خواهد یافت. در این میان، درگیری‌های مسلحانه، شوک‌های اقتصادی-اجتماعی و تغییرات اقلیمی به عنوان سه عامل اصلی در افزایش ناامنی غذایی جهانی شناخته شده‌اند. درگیری‌های مسلحانه به عنوان یکی از عوامل اصلی این بحران، در سال ۲۰۲۲ باعث گرسنگی حاد ۵۱ میلیون نفر در ۴۲۰ کشور جهان شده است. این رقم تقریباً نیمی از کل موارد گرسنگی حاد در جهان را شامل می شود و نشان می دهد که چگونه جنگ می تواند به طور مستقیم بر امنیت غذایی تاثیر بگذارد. در کنار درگیری های نظامی، شوک‌های اقتصادی-اجتماعی، قحط و نابرابری که با بحران هایی مانند همه گیری کوید-۱۹ تشدید شده‌اند، ۸۴ میلیون نفر در ۲۷ کشور را در معرض ناامنی غذایی حاد قرار داده‌اند. مقایسه این رقم با رقم با سال ۲۰۲۱ که تنها ۲۰ میلیون نفر را شامل می شد، نشان دهنده افزایش چشمگیر تاثیر عوامل اقتصادی بر گسترش گرسنگی است. تغییرات اقلیمی نیز به‌طور فزاینده‌ای در تشدید این بحران نقش دارد. شرایط آب‌وهوایی شدید در سال ۲۰۲۲ باعث گرسنگی حاد ۷۷ میلیون نفر در ۱۸ کشور شده است. این رقم در مقایسه با سال قبل که ۱۷ میلیون نفر در ۱۲ کشور را شامل می شد، افزایش قابل توجهی را نشان می دهد و بیانگر تاثیر فزاینده تغییرات اقلیمی بر امنیت غذایی جهان است.

نقش تجارت در کاهش بحران گرسنگی

تجارت جهانی در شرایط کنونی می تواند نقشی اساسی در افزایش عرضه مواد غذایی، کاهش قیمت‌ها و بهبود دسترسی به غذای متنوع و مغذی ایفا کند. نمونه بارز این تاثیر گذاری را می توان در قاره آفریقا مشاهده کرد؛ جایی که ۳۰ درصد از نیازهای غلات از طریق واردات تامین می شود. این آمار به خوبی نشان دهنده نقش حیاتی تجارت در تامین امنیت غذایی و جلوگیری از قحطی در مناطق آسیب‌پذیر است. نمونه موفق دیگر در این زمینه، ابتکار دریای سیاه است که با میانجی گری سازمان ملل متحد و ترکیه در جریان جنگ اوکراین شکل گرفت. این طرح با فراهم کردن امکان صادرات مواد غذایی و کود از اوکراین و روسیه، توانست به کاهش ۲۳ درصدی شاخص قیمت مواد غذایی فائو کمک کند. با این حال، چالش‌های جدی نیز در مسیر تجارت مواد غذایی وجود دارد که نمی توان از آنها چشم‌پوشی کرد. یکی از این چالش ها، اقدامات غیرتعرفه‌ای مانند استانداردهای بهداشتی است که می‌تواند هزینه‌های واردات مواد غذایی را تا ۲۰ درصد افزایش دهد. مساله دیگر، وابستگی شدید برخی کشورهای به واردات است که آنها را در برابر افزایش قیمت‌های جهانی و اختلالات زنجیره تامین آسیب‌پذیر می کند. به عنوان نمونه، یمن برای تامین ۹۳ درصد از نیازهای غلات خود و هائیتی برای تامین ۸۶ درصد نیازهایش به واردات وابسته است.

گزارش آکتاد، راهکارهای متعددی را برای بهبود وضعیت موجود پیشنهاد می دهد. کاهش مواع تجاری از طریق حذف تعرفه‌ها و کاهش هزینه‌های پنهان اقدامات غیرتعرفه‌ای برای کشورهای دچار ناامنی غذایی، یکی از این راهکارهاست. همچنین تضمین دسترسی به مواد غذایی در زمان بحران از طریق حذف تعرفه‌های کمک‌های غذایی و نهاده‌های ضروری و اجتناب از محدودیت‌های صادراتی نیز از دیگر پیشنهادهای این گزارش است. کاهش آسیب‌پذیری در برابر نوسانات بازارهای جهانی از طریق تقویت تجارت منطقه‌ای و همکاری برای متنوع سازی و کوتاه کردن زنجیره‌های تامین نیز مورد تاکید قرار گرفته است. سرمایه گذاری در زیرساخت‌هایی مانند بندر، شبکه‌های حمل و نقل و تاسیسات ذخیره سازی در کشورهای در حال توسعه و همچنین حمایت از تولیدکنندگان این کشورهای برای دستیابی به استانداردهای بین المللی از دیگر راهکارهای پیشنهادی است. در نهایت، ترویج کشاورزی مقاوم در برابر تغییرات اقلیمی و پایدار برای کاهش آسیب‌پذیری در برابر تغییرات آب‌وهوایی نیز به عنوان یکی از راه‌حل های اساسی مطرح شده است.

خطر عقبگرد در صنعت بسته‌بندی

»۲۵

در مورد کارتن، نیز برخی از کارتن‌ها فقط برای حمل‌ونقل هستند و یک چاپ یکرنگ کارشان تمام می شود. موسسه استاندارد تاکید می کند که آرم استاندارد باید با رنگ مشخصی روی کارتن چاپ شود و به این ترتیب هزینه‌های تولید را بالا می برد. افزایش هزینه تولید درنهایت به مصرف کننده برمی گردد و این است که باید متحمل این افزایش هزینه ها شود.

صنایع غذایی حساسیت زیادی نسبت به مقوله سلامت دارند و به همین دلیل از نظر مواد بسته‌بندی و چاپ باید با قوانین امنیتی و بهداشتی مواد غذایی مطابقت داشته باشند. آیا فعالان صنعت به این موضوع توجه دارند؟

در بخش صنایع دارویی و غذایی، در جایگاه بسیار بالایی قرار داریم و متخصصان ما کاربلد هستند. در دنیا نمی توان بعضی گرایش‌ها و مردم و مصرف کننده را نگه داشت. در کشور ما مردم به های تک توجه دارند و از لوازم خانگی، خودرو، طرز پوشش، طرز زندگی و مواد مصرفی خوراکی، بهداشتی و آرایشی می توانیم متوجه شویم که جامعه ایرانی جامعه‌ای نیست که به صرف کنترل هزینه‌ها، ره کیفیت توجه کند.

بنابراین جامعه ما از نظر کیفیت بسیار پرتوقع است. بنابراین تولیدکنندگان و تامین کنندگان چندان نمی‌توانند کیفیت را کاهش دهند. ضمن اینکه رقابت

یکشنبه ۳۰ دی ۱۴۰۳

۱۸ رجب ۱۴۴۶ ۱۹ ژانویه ۲۰۲۵

سال بیست و سوم، شماره ۶۲۰۶

تحلیلی بر تاثیر آخرین تحولات جهانی بر مفهوم «امنیت و اقتدار غذایی»

۹ فرمان امنیت غذا

محمدحسین عمادی
دکترای سیستم‌های کشاورزی، نماینده دائم و سفیر سابق ایران در سازمان‌های FAO و سازمان بهداشت جهانی WFP

دهه گذشته جهان شاهد تحولات اساسی در مناسبات بین المللی بوده و طبعاً اقتصاد و تجارت نیز از اثرات آن مبرا نبوده است. در این بین بازار محصولات استراتژیک غذایی دستخوش تحولات غیر قابل پیش‌بینی وچالش های بنیادی قرار گرفته وهمین امر امنیت غذایی را در سطح جهانی، ملی ومحلی به مخاطره انداخته یا تحت الشعاع قرار داده است. این تحولات تاثیر بسزایی نه‌تنها بر واقعیت‌های میدانی و ناامنی غذایی داشته بلکه بسیاری از باورها وشاید منظومه فکری، مفاهیم وتعاریف امنیت غذایی را نیز دستخوش تغییر کرده است. تعریف

امنیت غذایی به‌صورت متعارف عبارت است از: دسترسی فیزیکی و مالی احاد جامعه به غذای کافی، سالم، مغذی در تمامی شرایط وبه صورت پایدار. براساس این مفهوم، پیش‌نیاز امنیت غذایی تولید کافی غذای مغذی ودسترسی فیزیکی و قدرت خرید احاد جامعه به نحو پایدار و باثبات است. با مروری گذرا بر تحولات دهه گذشته شاهد تغییرات میدانی عمده‌ای هستیم که بر این مفهوم، مبانی و مربوطه به بخش‌های آن تاثیر جدی گذاشته‌است. این تحولات را می توان به شرح زیر وبه سه دسته اصلی اما مؤثر بر یکدیگر تقسیم کرد:

۱- بازترسین و در عین حال فزاینده‌ترین تحول را باید ظهور اثرات تغییرات اقلیمی ونقش عمرب آن بر بخش کشاورزی وتولیدغذا عنوان کرد. آخرین شواهد و گزارش‌های علمی نشان دهنده آن است که واقعیت بسیار پیچیده ومخرب‌تر از آن است که قبلا پیش‌بینی می‌شد. اثر تغییرات اقلیمی بر کاهش کیفیت ورائدمان تولید محصولات کشاورزی ازطریق افزایش دما وتبخیر وتعرق، شدت اثر آفات، زوال تنوع زیستی، افزایش اثر و عمق قحطی‌های گسترده‌تری از برآوردهای اولیه است. البته به همان میزان تاثیر مخرب وتشدید آمیز اثر سیستم کشاورزی و غذا بر افزایش دمای زمین وتغییرات اقلیمی، بسیار تکان دهنده است. براساس آخرین گزارش SOFI سازمان فائو FAO که ۱۵ آبان ماه سال جاری منتشر شد، برآورد شده هزینه پنهان سیستم کشاورزی و غذای ناسالم کنونی حاکم بر جهان سالانه ۱۰ تریلیون دلار بر دوش دولت‌ها و مردم این کشورها می‌گذارد که بخش عمده‌ای از این هزینه در حوزه تغییر اقلیم است.

۲- اثرات افزایش هزینه و عمیق بیماری کووید، در طول سه سال سطره خود بر جهان نه‌تنها بر توان تولید، بلکه بر امر تجارت آزاد ودسترسی به غذا در سطح ملی، منطقه‌ای ومحلی نیز دیگر عامل مؤثر بر تحول منظرنگرش به مقوله امنیت غذایی بود. به‌دلیل احتمال قوی تکرار بیماری‌های عالمگیر، باید از این پس آن را جزئی از واقعیت جدید جهان شناخت که باعث اثرات منفی وغیر قابل پیش‌بینی در بازار جهانی محصولات غذایی در زمان بحران، عدم‌ضمانت دسترسی به غذای موجود، اضافه‌شدن هزینه ریسک جدید وهزینه‌های بیشتر کنترل ونظارت در محاسبات هزینه‌نهایی غذا شده است. همین امر معادلات ساختاری حوزه غذا و کشاورزی و امنیت غذایی را دستخوش تغییر دائمی کرده‌است.

۳- تشدید جنگ و درگیری‌های فزاینده مستقیم امنیتی و منطقه‌ای همچون جنگ در اوکراین، غزه و منازعات دریای چین واعمال تحریم‌های اقتصادی، مالی وبازگانی وسیع علیه روسیه، ایران ودهه‌ها کشور جهان نیز به‌صورت کوتاه و بلندمدت، بر بازار محصولات استراتژیک غذایی در سطح جهان بسیار تاثیرگذار بوده و معادلات در صحنه بین‌المللی و شفاف را به‌مراتب پیچیده وغیرقابل پیش‌بینی کرده است. اقب پیش‌رو نیز مثبت و منفی نبوده لذا نه‌تنها کشورهای آسیب‌پذیر و پدیدار در حوزه تغییر اقلیم است.

۴- در این بین گرایش‌سی جدی نیز درمیان سیاستمداران در دولت‌های آسیب‌پذیر و عمدتاً جهان سومی را نیز می توان شاهد بود. بر اثر بی اعتمادی به

گروه کسب‌وکار

۰۵۱۸۹۶۴۱

sherkat@den.ir

ثبات در بازار جهانی بر اثر سه عاملی که بیان شد، طبعاً توجه حاکمان بیشتر دولت‌های وابسته به واردات مواد غذایی به امر خودکفایی نسبی در تامین محصولات غذایی استراتژیک از سوی سیاستمداران و بالطبع تاکید بیشتر بر امر حمایت از ثبات و پایداری تولیدات داخلی جلب شده‌است.

این در حالی است که حتی کشورهای ثروتمند اما وارد کننده مواد غذایی نیز همچون کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس که تا کنون امنیت غذایی خود را با تکیه بر قدرت خرید خود از بازار جهانی تامین می کردند، به صرافت انداخته وبه جدیت در دو سال گذشته بر اساس تجارب منفی خود از تنش وبی‌ثباتی بازار در دوران بیماری کرونا و جنگ اوکراین و تحریم قطر از سوی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC) به بازنگری وباز اندیشی در شیوه‌های تامین خود اتکایی در بخشی از مایحتاج اساسی خود با تکیه بر تکنولوژی‌های جدید و انرژی ارزان فسمیلی برای شیرین سازی آب دریا پرداخته‌اند.

۴- تحولات میدانی و تجارب دهه گذشته باعث‌شده حاکمان این کشورها جهانی‌شدن را سراسری غیردست‌یافتنی تلقی کرده واز منظر منطقه‌ای به همکاری‌های فنی وتجارت منطقه‌ای با تاکید بر همسایگان جهت مدیریت پیشگیری از عواقب تنش‌های عمیق در بازار جهانی محصولات استراتژیک غذایی سوق پیدا کنند. این تحول را می توان به‌صورت بارز وعینی در کشورهای آفریقایی، امریکای لاتین، آسیای مرکزی و حتی جنوب‌شرقی آسیا نیز شاهد بود.

۵- توجه و تاکید دولت‌های پیشرفته اقتصادی ومقتدر سیاسی (اعم از شرقی وغربی) واقتصادهای نوظهور به محدودیت‌های فوق‌الذکر در جهت تامین امنیت غذایی آنها را واداشته‌است تا توجه واتکای خود را بر قدرت اقتصادی وزیرساخت‌های علمی در حوزه نوآوری وفناوری‌های پیشرفته معطوف کنند. آنها به‌منظور ارتقای راندمان تولیدات استراتژیک کشاورزی همچون غلات، ذرت وسویا تلاش جدی آغاز کرده‌اند وهمین امر باعث رشد رقابت وسرمایه‌گذاری‌های بیشتر وگسترده‌تر از سوی چین وامریکا در به‌کارگیری فناوری‌های دیجیتال وبیوتکنولوژی در محصولات استراتژیک شده‌است. لازم به‌ذکر است ضرورت افزایش بهره‌وری سریع در چین وامریکا باعث استفاده گاهی بی‌بروا نسبت وبه عواقب احتمالی ومنفی به‌کارگیری برخی از فناوری‌ها همچون قانونی کردن وتولید گسترده وتعمیم محصولات ترارخته شده است.

در این میان چین سرمدار این حرکت بوده وایالات متحده واروپا نیز با تکیه بر ابرشرکت‌های چندملیتی وبیان ملاحظاتی اندک همین مسیر را دنبال می‌کنند. ۶- اما در سازمان‌های بین المللی داستان به نحو دیگری دنبال می‌شود.

تبعیت بسیاری از سازمان‌های بین المللی وموسسات وابسته به سازمان ملل از گرایش‌های فوق‌الذکر اعضای اصلی خود که حکمرانی این سازمان‌ها را به‌دست دارند و چرخش معنادار آنها نسبت به تاکید فراوان بر نقش کلیدی فناوری‌های پیشرفته که بیشتر در فناوری‌های دیجیتال ومهندسی ژنتیک خلاصه می‌شود، بسیار بارز وهیچدست. سازمان خواربار جهانی (FAO) وگروه موسسات تحقیقات کشاورزی جهان موسوم به CGIAR نیز با مدیریت ایالات متحده وچین همین راه‌برد را عملاً دنبال می‌کنند.

۷- در همین حال به‌دلیل محدودیت‌های فزاینده مالی سازمان‌های فوق‌الذکر وچرخش اولویت‌های استراتژیک آنها اتجان که در فوق اشاره شد، تاکید کمتری بر اولویت‌های عمومی اکثریت کشورهای جنوب که مشکل اصلی‌شان در امنیت غذا در حوزه بهره‌وری وتولید و قدرت خرید مواد غذایی بوده، است. این کشورها به‌دلیل ضعف زیرساخت‌های تکنولوژیک، سرمایه‌ی نبروی انسانی، کمبود موسسات تحقیقات وبه‌کارگیری توصیه کشورهای غنی و اداره‌کننده سازمان‌های بین‌المللی همچون فائو در خرید وبه‌کارگیری تکنولوژی‌ها ونهاده‌های برتر از شرکت‌های چندملیتی راندارند. البته سابقه‌استثمار سیستماتیک شرکت‌های چندملیتی در این کشورها وسوءظن آنها نیز این معادله را دشوارتر می‌سازد. به‌همین دلیل کشورهای فقیر وچنان‌سومی عملاً از این چرخه وگفت‌وگو محرومان به‌صورت سیستماتیک حذف وتماشاکر متغیر در سیرک رقابت فناوری‌های جدید وشگفت‌آور تبدیل شده‌اند. ۸- تجربه تاریخی نیز نشانگر آن است که تاکید بر قطب به‌طور آنان داخلی وباورهای جزیره‌ای و خود کفایی بعمانهی محض آن در دنیای کنونی قابل حصول نیست وتجربه تلخ دوران مانو در چین و بلندپروازی‌های خود کفایی شوروی سابق در جمهوری‌های آسیای مرکزی نیز نشان می‌دهد ایدئولوژیک‌سازی امنیت غذایی نیز محتوم به شکست وبروز فجاج زیست‌محیطی وبحران انسانی است. بدیهی است امنیتی کردن غذا وتولید (به‌نام امنیت غذایی) نیز دام فریبنده‌ای است که چارچوب تصمیم‌گیری وتبذیر را به‌شدت محدود کرده ومنابع دیروز ونیاز امروز را فدای آرمان‌های دست‌نیافتنی فردامی‌کند.

۹- تحلیل‌های کلان وسیستماتیک امنیت غذایی نیازمند آن است که: ۱-امنیت غذایی، ۲-امنیت آب، ۳-انرژی و ۴-محیط‌زیست را چهار رکن تحلیل خود برآورداده وسیمت‌های (SOFI)، آن را به‌طور همزمان ومترقی تحلیل کرد تا بتوانیم تصویری دینامیک از وضعیت موجود وگزینه‌های پیش‌رو با هزینه‌ها وفرصت‌های آن بررسی وبخترین گزینه را انتخاب کنیم.

در منطقه خشک خاورمیانه، از یک‌سو موقعیت سیاسی امنیتی آن برای تعیین شاخص‌های راهبرد امنیت غذایی مناسب، نیازمند بازبینی جدی فرصت‌ها و تهدیدهاست. بدیهی است پرداختن به این امر نیازمند فرصتی مجزااست که آن را به مقاله بعدی موهولی می‌کنیم تا بر تکیه بر چارچوب جهانی گفته‌شده در فوق به‌صورت موشکافانه‌تری آن را به‌گفت‌وگو بگذاریم.

منبع:

1-The State of Food Security and Nutrition in the World(SOFI) 2024. FAO.

اهمیت تجهیزات تهویه مطبوع؛ محور توجه ایران کلین

»۲۵

که در ذات سه دهم میکرون را به میزان ۹۹،۹۷ از محیط حخف می‌کنند مورد توجه قرار داد.

او در این خصوص گفت: فیلترهای باد شده اگرچه انواع و مدل‌های مختلفی دارند اما به‌طور کلی می‌توانند عمده ذرات با اندازه یاد شده را از محیط حذف کنند. بعد از این تکنولوژی لامب‌های UV قرار دارند که با انتشار اشعه‌های ماورای بنفش تاثیر بسزایی بر کنترل بیماری‌های عفونی بیمارستانی دارند. در کنار این‌ها سیستم‌های فشار هوا با فشار مثبت و منفی وجود دارد. سامانه‌ها یادشده می‌توانند در صورت نیاز به تعیین فشار هوا برای بخش‌های مختلف وجداسازی آنها از یکدیگر کار کرده‌های مثبت داشته باشند. تصفیه‌کننده‌های پلاسما سرد از دیگر تکنولوژی‌های موجود هستند که یون‌های مثبت و منفی در هوا ایجاد کرده و الاینده‌ها را از بین می‌برند. علاوه بر اینها مولد های ازن وجود دارند که میکروب‌های محیط را غیرفعال می‌کنند و البته به‌کارگیری آنها نیازمند دقت بالا برای انتشار ازن است. بستنچی در پایان گفت: این ادوات و تجهیزات در حال حاضر با در نظر گرفتن استانداردهای سختگیرانه قابل قبولی در ایران توسط تولیدکنندگان داخلی تولید می‌شوند وبه‌عنوان یک راهکار کمک‌کننده کاهش عفونت در محیط‌های بیمارستانی در اختیار مراکز درمانی قرار می‌گیرند.

رعایت نمی‌کنند. البته نمی‌توانیم بگوییم که کوتاهی می‌کنند؛ بلکه گاهی همواره همه‌امور با هم هماهنگ نمی‌شود. به‌طور نمونه در حوزه مواد پلاستیکی، همه کدها و گریدها با اعداد و ارقام مشخص می‌شود و در همه جای دنیا یک محصول پلاستیکی باید با یک کیفیت تولید عرضه شود.

در ایران هم متخصصان پلیمر فراوان هستند و می‌توانند این کار را انجام دهند. محصولی تولید و

بسته‌بندی شده، سفارش بعدی گرفته شده، اما در سفارش دوم متوجه شده‌اند که دستگاه نمی‌تواند بسته‌بندی درست انجام دهد. دلیل و منشأ این موضوع وقتی بررسی کرده‌ایم، متوجه شده‌ایم که دو پتروشیمی، یک محصول با گرید مشخص را با اختلاف تولید کرده‌اند و این اختلاف به قدری زیاد بوده که در محصول نهایی اثرات خود را نشان می‌دهد و این قابل موارد که رطبی به تولیدکننده ندارد، جلوی توسعه و صادرات را می‌گیرد. چون با پتروشیمی نمی‌توانیم سرو وگله بزیم.

آیا مشابه چنین اتفاقی در کشورهای دیگر هم رخ می‌دهد یا صرفاً در ایران می‌افتد؟

گرید و کد و ترکیب مشخص است؛ اما در پتروشیمی‌ها هر کدام ساز خودشان را می‌زنند و از این به بعد باید در نظر بگیرید که این گرید و این تعریف ساختار فرمول مواد در کدام پتروشیمی تولید شده است و این چنین نباید باشد. صادرات با این روند ممکن نیست و مشابه این موضوع در بقیه موارد نیز وجود دارد.